

NTM-centralernas förbindelse- och avtalshandläggare

Hur oförutsedda hot bör beaktas i förbindelser och avtal

Miljöavtal:

Ett område som omfattas av ett avtal kan vara föremål för en sådan fara eller ett sådant hot att åtgärderna i avtalet inte går att genomföra enligt plan. Situationen i fråga har uppkommit efter att avtalsansökan godkänts. Exempel på situationer av detta slag är hot som rovdjur utgör (SRF 235/2015, 37 §), problem som gäller anordnandet av djurtransporter och som inte beror på den som ingått avtalet, myndighetsbeslut som begränsar djurhållning på sjö/havsstränder eller sådana problem i samband med betesgång på sjö/havsstränder som inte beror på den som ingått avtalet.

1. Det är möjligt att ändra miljöavtalet (SRF 35 §). Enligt bestämmelsen i fråga kan de avtalsenliga åtgärderna vid behov preciseras under avtalets giltighetstid för att målen för avtalet inte ska äventyras. Stödsökanden ska ansöka om en sådan precisering av avtalsåtgärderna hos NTM-centralen medan den samlade stödansökan pågår eller så snart som möjligt under växtperioden. På så sätt hinner de ändrade åtgärderna beaktas också vid eventuell stödövervakning, och sökanden har bättre möjligheter att planera de åtgärder som ska vidtas under växtperioden.

→ På ett område där djur går på bete kan betetrycket tillfälligtvis ökas så att området blir skött. Erosion får ändå inte förekomma. Detta kan betyda t.ex. att djurantalet höjs kortvarigt och betestiden förkortas så att området blir skött under växtperioden. Stödsökanden ska lämna in en redogörelse för de ändrade skötselåtgärderna i området till NTM-centralen och beakta de förhållanden som väntas råda under nästa växtperiod. Om det inte längre är möjligt att låta djur gå på bete på avtalsområdet kan stödsökanden som ersättande åtgärd slå området (slätteravfallet ska föras bort), så att det blir möjligt att nå målen för avtalet. Alla utredningar ska lagras i det elektroniska arkivet med tanke på tillsynen. Ett ändringsbeslut om saken skickas till stödsökanden, och de preciserade åtgärderna anges i beslutsmotiveringen.

2. Om målen för avtalet inte går att nå genom ändring av avtalsåtgärderna, kan man tolka saken som en force majeure-situation. Det förutsätter ändå att avtalshandläggaren sätter sig in i saken och att man av handlingarna tydligt kan se, t.ex. på basis av datumen att det är fråga om ett problem som uppenbarar sig efter att avtalet godkändes. Dessa situationer handläggs alltid från fall till fall (gäller också

avtal om uppfödning av lantraser). Om situationen konstateras vara force majeure dras stödet för skiftet och året i fråga av vid undantagshandläggning av stödansökan, och de behövliga dokumenten arkiveras elektroniskt.

3. Att ett ensamt skifte lämnas utanför avtalet ett år och då lämnas oskött är inte möjligt; i stället preciseras åtgärderna i hela avtalet, med undantag för force majeure-situationer.

Det är bra om stödsökanden så tidigt som möjligt kontaktar den NTM-central som ingick avtalet.

Ekoförbindelser:

Enligt förbindelsevillkoren ska anvisningarna för ekologisk produktion iakttas, därför är möjligheten till undantag beroende av hur kontrollsystemet tolkas. Evira har dragit upp följande riktlinjer:

Produktionsvillkoren för ekoproduktion medger följande undantag från utevistelse:

Allmänna undantag från kraven på utevistelse

1. Djurens möjlighet till utevistelse vintertid

Det går att avstå från utevistelse för nötkreatur, får och getter vintertid om förhållandena för djuren uppfyller alla villkor som följer här:

- djuren får dagligen gå på bete under betesperioden
- den tid djuren vistas utomhus förlängs så att den är längre än den normala betesperioden
- djuren är inte uppbundna.

Detta undantag får inte tillämpas på hästar.

I följande fall får man tillfälligt avstå från rastning av djuren:

2. Väderförhållanden:

- mycket hård vind (vintertid)

- kraftigt regn
 - mycket hård köld (nötkreatur, får, getter)
 - köld (svin)
 - varma dagar då insekterna är så många att det stör djuren (då får djuren vistas ute under den svalare tiden på dygnet).
3. Markens skick, varvid utevistelse inte krävs:
- betesmarkens yta trasas sönder så att det äventyrar betesväxternas normala tillväxt
 - rastgårdarna och rasthagarna är så hala att risken för att djuren ska skada sig är stor.

Produktionsvillkoren känner inte till något 'rovdjursundantag', och utgångspunkten är att ekodjur alltid ska få vistas ute när vädret och markens skick tillåter det.

I första hand ska man dra försorg om/säkerställa utevistelsen genom lämpliga lösningar som gäller hägnande och betesgång, t.ex. rovdjursstängsel och betesmarkernas placering. Den dagliga tiden på bete kan begränsas tillfälligt och från fall till fall, om tillräckliga godtagbara grunder för det finns.

För dessa grunder behövs ett utlåtande av en expert/myndighet, och bedömningen ska alltid vara fallspecifik. Den myndighet som har tillsyn över aktören bör vara medveten om situationen.